

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัยทางการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

3.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการใช้สื่อ ICT ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่ม

คุณภาพและประสิทธิภาพการสอนของครู และด้านการพัฒนานวัตกรรม / สื่อ ICT ในการจัดการเรียน การสอน

3.3 ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครู ในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้านการใช้ภาษาอังกฤษแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ แสวงหาความรู้ และด้านการใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร

3.4 ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการมี ภาวะผู้นำด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพ ด้านการมีวินัย การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และ ด้านการประพฤติปฏิบัติตนเป็นอยู่ที่ดี

3.5 ด้านการพัฒนาตนเอง มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการ แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาชีพกับเพื่อนร่วมงาน ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และด้าน การพัฒนาวิชาชีพ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจจักบทบาทหน้าที่ ของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 52) ในมาตรา 79-81 โดยมีสาระสำคัญว่าให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ในการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความรู้ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษานั้นได้มีการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาอบรม ส่งเสริม ความรู้ในด้านต่างๆ อันจะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการปฏิบัติตามบทบาทอย่างแท้จริง และการปรับเปลี่ยนบทบาทให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีคุณสมบัติของการ เป็นครูในยุคปฏิรูปการศึกษา โดยมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนา ตนเอง ปฏิบัติตนตามมาตรฐาน จรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึงการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วม ประชุมสัมมนา และไปทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความ เจริญความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์ ปรับปรุงการ จัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารศึกษาต่อ การพัฒนาครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Gould (Gould. 1998 : 193A) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ

ตนเองในการช่วยเหลือครู เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า บทบาทของครูใหญ่ในการช่วยเหลือครูเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น เป็นบทบาทลำดับต้น ๆ ของครูใหญ่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และควรถือว่างบบาทนี้เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนที่ผู้บริหารต้องแสดงภาวะผู้นำ และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเฟมพร พลศิริ (2549 : 160 – 180) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 ในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อรุณวรรณ นาคทองดี (2549 : 92) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และอนรรักษ์ พิศวงศ์ (2552 : 78) และอนรรักษ์ พิศวงศ์ (2552 : 78) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทในการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

จากการสรุปผลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลโดยจำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกภาคเรียน การส่งเสริมให้ครูออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน และการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนแกนนำในด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้พยายามส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมความรู้ อย่างกว้างขวาง แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการจัดทำวิจัยอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอย่างในระดับมาก สอดคล้องกับนันทนันทน์ เตชะวงศ์ (2550 : 47) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมครูผู้สอนทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัย ยกย่องชมเชยครูผู้สอนที่ทำวิจัย ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีโครงการวิจัยโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาระหน้าที่ ดำเนินการส่งเสริมให้ทำวิจัยไว้ในนโยบายในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับวิจัยของอรุณวรรณ นาคทองดี (2549 : 92) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นครนายก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาบุคลากร ผู้ความเป็นครู มีอาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครนายก ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตาม บทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น e-book, e-learning การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยการจัดมุด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารแก่ครู และการเร่งรัด ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ ICT ของครู อย่างต่อเนื่องอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ในหมวด 7 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งเพื่อการศึกษา จึงมีการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ครูนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งคำหามาน คนโค (2543 : 93-105) ได้กล่าวถึงความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะที่ครู ควรฝึกฝนในด้านเทคโนโลยีว่า ครูมีอาชีพต้องสามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและ เทคโนโลยีอื่น ๆ ได้ตามสมควรซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ชนาธิป พรกุล (2543 : 6-7) ซึ่งเสนอว่าครูไทยในยุคปัจจุบันต้องเป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องเข้าถึงความรู้ใหม่ ๆ คว้าวิธีและใช้เครื่องมือค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ รวมถึงความสามารถในการนำ โปรแกรมทางการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งเพื่อการศึกษา จึงมีการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความใน การใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ครูนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนางานด้านวิชาการ รวมถึงการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องผลิตสื่อ ให้ครบถ้วนสำหรับทุกสาระและเพียงพอแก่ผู้เรียน เนื่องจากสื่อเป็นอุปกรณ์สำคัญในการช่วย ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กเป็นการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ ค้นคว้า ทดลองปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะอย่างแท้จริง สื่อการเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการ เรียนการสอน ดังนั้นระดับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ การวิจัยของอรุณวรรณ นาคทองดี (2549 : 92) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาบุคลากรผู้ความเป็นครูมีอาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาบุคลากรผู้ความเป็นครูมี อาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครนายก ในด้านการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอยู่ในระดับมาก และ อับดุลละห์ อินนุยซี (2554 : 89) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราวิวาส เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราวิวาส เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอยู่ในระดับมาก กฤษฎาพร อาษาราช (2555 : 79-80) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะ

ของครูมีอาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูมีอาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนานวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นสื่อ ICT อยู่ในระดับมาก และมณฑลฤดี ถือสมบัติ (2556 : 101 – 102) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

1.3 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเข้าสู่ AEC โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาภาษาอังกฤษด้วยตนเองโดยจัดมุมวิชาการ และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอกับความต้องการของครู และการส่งเสริมให้ครูนำภาษาอังกฤษมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเรา ในฐานะที่เป็นครู แม้ไม่ได้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ก็ควรรู้และใช้ภาษาอังกฤษได้บ้าง มีการสื่อสารและพูดคุยเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้และทักษะอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งเสริมด้านงบประมาณเพื่อการใช้ภาษาอังกฤษ ดังอธิปัตย์ คลี่สุนทร (2553 : 74) ได้กล่าวถึงงบประมาณที่มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาครูที่สอนภาษาอังกฤษ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ครูจึงควรมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Competence or Communicative Language Ability) เป็นอย่างดี และสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับอับดุลเลาะ อินนูยซี (2554 : 89) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับมาก และกฤษฎาพร อาษาราช (2555 : 79-80) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูมีอาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูมีอาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับมาก

1.4 การพัฒนาบุคลิกภาพ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส การกระตุ้นให้ครูมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เหมาะสมกับสถานะของตนที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้

เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีการพัฒนาบุคลิกภาพ มุ่งมั่นทุ่มเทปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับอับดุลเลาะ อินนูยซี (2554 : 89) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก

1.5 การพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การกระตุ้นให้ครูเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมในการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับเพื่อนร่วมงานทั้งในโรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษา ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่พร้อมที่จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น สนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มุ่งมั่นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของชนาธิป พรกุล (2543 : 6-7) ซึ่งเสนอว่าครูไทยในยุคปัจจุบันนี้ต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องเป็นผู้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกวันของครูคือ การเรียนรู้ การเรียนรู้คือการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพของประเทศชาติ เช่นเดียวกับความเห็นของดิเรก พรสีมา; และคนอื่นๆ (2547 : 78) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของครูที่ดีต้องเป็นผู้ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของพวงเพชร ไชยสาร (2555 : 90 – 91) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอน สังกัดกองการศึกษาเทศบาล เมืองพะเยา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการ สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองพะเยาด้านการประพฤติปฏิบัติตนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สมสมร ลายพิทูน (2555 : 100-102) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อับดุลเลาะ อินนูยซี (2554 : 89) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน

การพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก และวรุตต์ ประภาพันธ์ (2552 : 90) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติกรบทบาทของผู้บริหารในการสร้างครุมืออาชีพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารในการสร้างครุมืออาชีพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากบทบาทของผู้บริหารและครุมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารจะทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน และตัดสินใจในการปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากครุผู้สอนที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในทางปฏิบัติกรนำนโยบายไปใช้อาจเกิดปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นในบางประเด็นครุผู้สอนจึงมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับสมชาย รัตวิชัย (2550 : 119-134) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และอนุรักษ พิศวงศ์ (2552 : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีการปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุคลากรที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากในการดำเนินงานพัฒนาครู ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้นเน้นการมีความแตกต่างกัน เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาด มีความพร้อมในด้านการพัฒนาแตกต่างกัน คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลางจะมีความพร้อมด้าน บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร ระบบการบริหารจัดการทำให้การพัฒนาดำเนินไปอย่างรวดเร็วประสบผลสำเร็จดังที่ต้องการ แต่สถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาด้านครุผู้สอนมีจำนวนจำกัดต้องรับผิดชอบงานสอนหลายช่วงชั้น และมีภาระงานวิชาการอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้ระบบการพัฒนาครูล่าช้าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับเพิ่มพร พลศิริ (2549 : 160 - 180) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมสมร ลายพิğun (2555 : 100 -

102) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติตามบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัยทางการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
- 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการใช้สื่อ ICT ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการสอนของครู และด้านการพัฒนานวัตกรรม /สื่อ ICT ในการจัดการเรียน การสอน
- 3) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้านการใช้ภาษาอังกฤษแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและแสวงหาความรู้ และด้านการใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 4) ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการมีภาวะผู้นำด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพ ด้านการมีวินัย การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และด้านการประพฤติปฏิบัติตนเป็นอยู่ที่ดี
- 5) ด้านการพัฒนาตนเอง มุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาชีพกับเพื่อนร่วมงาน ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และด้านการพัฒนาวิชาชีพซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของสมชาย รัตวิชัย (2550 : 119-134) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาให้ครูพัฒนาตนเองมาตรฐานวิชาชีพครู และด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้บุคคลกล้าคิด กล้าทำ และเสรีภาพทางวิชาการ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูอย่างมากในสาระบัญญัติ เพื่อการพัฒนาครู คือ การส่งเสริมวิชาชีพ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้ง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้มีการวิจัยพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรวิธีการสอนหรือวิชาการเฉพาะด้านและการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมฝึกอบรมความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ที่นำมาจัดกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับพัฒนาการเรียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT เกี่ยวกับการกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโปรแกรมต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานหรือการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยี และสนับสนุนให้เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการใช้งานให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเข้าสู่ AEC เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมด้านภาษาอังกฤษจากศูนย์เครือข่ายหรือหน่วยงานทางการศึกษา และการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อภาษาอังกฤษที่หลากหลายในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทุกสาระการเรียนรู้เพื่อสร้างความเคยชินและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันเพื่อการรองรับการเข้าสู่ AEC

1.4 ผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แก่ครู และการกระตุ้นให้ครูรักในวิชาชีพครู เพื่อให้ครูมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้อย่างกว้างขวางกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและเข้าใจในวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน

1.5 ผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนเพื่อให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสามารถทางวิชาชีพการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมกลุ่มโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศภายใน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในการสอนกับครูในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องเพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา

2.2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพของสถานศึกษา

2.3 ศึกษาระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนตามนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY